

Výstavba školní budovy a události v obci v roce 1883

Dne 20. května bylo uskutečněno zadání, provést výstavbu školní budovy a to v bytě starosty.

Plán k této stavbě vyhotovil benešovský architekt p. Schimel. Bohužel později bylo zjištěno, že tento plán má mnoho chyb, takže ne vždy mohlo být při stavbě podle něho stavěno.

K tomuto konkurzu se dostavilo šest konkurentů a sice: Muhlbauer Bendel, stavitel Schimmel z Benešova, Prosche z Dolních Habartic. Ignaz Fürtig z č.p 3, Johan Jahnelt z č.p. 42 a Josef Böhm z č.p. 109 všichni z Horních Habartic.

Všichni složili vklad ve výši 530 zlatých a to každý jednotlivě. Vyvolávací cena byla 5306 zlatých a 71 krejcarů.

Ignaz Fürtig, truhlářský mistr z Horních Habartic získal stavbu za poslední nabídku 4800 zlatých a 67 krejcarů a tak byla stavba na něho určena s podmínkou, že tato 15.8. 1883 natolik bude dokončena, že budova bude převzata pro školní účely velectěným úřadem.

Dne 4. června bylo započato s rozšířením stavby.

Nejprve byla stáj a západní průčelí budovy strženy a odklizeny.

Později následovalo snesení střechy, aby mohlo býti stavěno poschodí. Stávající zděné poschodí bylo o 4 lokte prodlouženo, čímž se umožnilo zřídit v nové školní budově 3 učebny a vedoucímu školy dvě obytné místnosti. Též dostal kuchyni, kterou dříve postrádal.

Onoho 4. června musela být školní budova vyklizena a přestěhována se vším všudy samozřejmě bez zpěvu a muziky do hostince pan Mühlera v č.p. 17 dnes park před Obecním úřadem.

Byt ředitele zde byl velice omezen, jen pokojík nad kuchyní. Tento sloužil jako ložnice, obývací prostor a měl místo pro tři postele, 1 stůl a knihovničku. Vaření a mytí bylo dole v kuchyni.

Taneční sál ležící proti bytu ředitele byl používán jako učebna. Byl prostorný a světlý.

25. června nemohlo být vyučováno z důvodu církevní slavnosti. Dále byla na tanečním sále provozována hudba, kvůli které byly lavice vyneseny a druhý den vráceny.

Dne 10. června šli připravení žáci a sice chlapci poprvé ke svaté zpovědi a 11. června poprvé ke svatému přijímání. Stejně tak po nich i děvčata.

38.7. 1883 se konalo slavnostní ukončení školy stejným způsobem. Žáci, učitelé a členové školské obecní rady navštívili bohoslužbu. Po ní zavedeni do školy kde se zpívala píseň Vzhůru Rakousko. Potom žáci převzali sešity na sloh, kreslení a ředitel školy přednesl krátkou řeč ke shromážděné školní mládeži. Nabádal ji k dobrému spravování se, pilnému opakování během prázdnin a celá slavnost byla zakončena zpěvem národní hymny.

Počet školů navštěvujících žáků v roce 1883 činil 162. Z toho vyšší třídy 79, kteří měli dopolední 3 hodiny vyučování a nižší třída 83. kteří měli 3 hodiny odpolední vyučování. Velmi pilných bylo 73,2%.

Školní knihovna byla žáky pilně využívána a uskutečnilo se 132 výpůjček od žactva.

Dne 4. srpna 1883 byl zvolen starostou obce zdejší sedlák z čp. 66, který byl zároveň i předsedou školské rady.

V roce 1883 nebylo p. Vikářem vykonáváno náboženské učení v kostele ani ve škole. Tudíž odpadly i zkoušky.

Smutná událost v obci. Žákyně Marie Wenzel zemřela v čp. 59 2. srpna ve věku 14. let a 5. srpna nesena do hrobu. Pohřbu se zúčastnili její spolužáci. Jmenovaná byla sirotkem a pečovala o ní obec.

Dne 30. srpna přišel na školu v horních Habarticích s vysvědčením vybavený podučitel Josef Löbl z Chomutova a tentýž den nastoupil na svůj post.

18. září 1883 se konalo převzetí zcela dokončené školní budovy. K tomu se dostavili. c.k. místodržící rada Müller, c.k. okresní inženýr doktor Storch z Benešova jako sanitární lékař. Škola byla sice pro školní vyučování vhodná a tak převzatá, ale stavitelé museli provést změnu na záchodech z důvodu nevhodného postavení. Tato změna byla též provedena.

23. září 1886 odpoledne ve dvě hodiny se konalo slavnostní vysvěcení školy. Zdejší dobrovolní hasiči se pro tento účel shromáždili před hostincem Josefa Mühlna (dnešní park proti OU). Veškerá školní mládež v sále tohoto hostince, který až doposud sloužil jako učebna.

Ve předu šli hasiči se svojí hudbou, následovala školní mládež s učiteli. Vedle školní budovy zaujali postavení hasiči, potom školní mládež utvořila špalír od školy až k faře.

Hned nato oznámily petardy z hmoždířů příjezd pana místodržitele školské rady a pana okresního školského inspektora, kteří přijeli jedničkou vlakem severní dráhy Habartice-Markvartice. Tam přítomnými obecní školské rady a obecního výboru byli přivítáni a ke škole doprovzeni.

Zde byli oba páni panem farářem a ředitelem školy pozdraveni a odvedeni na faru.. Zde dleli na příjezd pana Vikáře, který přijel ve třičtvrtě na dvě.. Nyní šel průvod do kostela, kde se vykonalo několik předepsaných modliteb.

Po dokončení nábožnosti se vydal průvod ke školní budově, kde provedl vikář vysvěcení učeben a tří krucifixů. Potom pánové zaujali s velkou masou idí postavení před budovou školy. Maličká Emilie Gautsch měla na nejvyšším schodu přede dveřmi do budovy proslov. Děkovala rodičům za velkou peněžní oběť, kterou přinesli a tak se mohla postavit krásná školní budova. Poděkovala též místodržitelskému radovi, okresnímu inspektorovi a panu vikáři za jejich snahu.

Potom zdůraznil farář po dlouhém projevu důležitost školního vyučování. Nato hovořil místodržitelský rada a krátkými pevnými slovy vyjádřil svou spokojenost a radost nad zdařilou stavbou školy a vůbec i mnohých nových škol v děčínském okrese.

Nato se chopil slova školský inspektor a zdůraznil především Kristus je cílem vědění.

Během všech proslovů bylo nebe zavěšeno deštivými mračny a již při proslovu školního inspektora začaly padat první dešťové kapky. Po dokončení proslovu začalo silně pršet, takže řediteli školy byla vzata možnost i jeho slov k rodičům a dětem. Nyní se muselo pospíchat do kostela, kde celá oslava byla svatým požehnáním ukončena.

Po skončení slavnosti vystoupil z kostela místodržitelství rada a před ním postaveným hudebním tělesem zazněly tóny Národní hymny. Tuto zpívala mládež a shromážděný nadšený dav.

Místodržitelství rada, školský inspektor a vikář se na požádání zúčastnili v horní levé učebně malého banketu, o který se postaralo obecní zastupitelstvo, obecní škola a starosta obce.

Kolem 5. hodiny odpolední opustili prvně jmenovaní pánové školu, potom co místodržitelství rada ještě jedenkrát pronesl přívitek na zdar školy.

Ostatní přítomní ještě zůstali ve spokojené radosti až do desáté večerní hodiny. Tak skončila oslava zasvěcení školy.

Dne 24.9. 1883 začal nový školní rok i přestěhování ředitele z nájemního bytu do nového bytu ve škole.

Pro pozdní dokončení školní budovy nemohlo být školní vyučování zahájeno dříve. V tento den byla jako v předchozích letech shromážděna školní mládež zavedená do kostela a školní rok zahájen Veni sanctem.

Počet žáků na začátku školního roku byl 185 a do jednotlivých tříd byli žáci rozděleni následovně.

1. třída 44 chlapců a 47 dívek celkem 91.
2. třída 49 chlapců a 45 dívek celkem 94

2. října 1883 byla na všeobecné požádání rodičů na louce zdejšího představeného obce Böhma uskutečněna školní oslava, která vyzněla k úplné spokojenosti všech. Děti se bavily hrami, střelením ku ptáku, přednášely se básně a písně. Byly občerstveny mazanci, párky a dospělí pivem. Dále hrami s májkou, kladinou. Výhrami byly marcipán, ošacení a školní rekvizity.

4. října navštívili žáci a učitelé u příležitosti jmenin Jeho majestátu našeho císaře slavnostní bohoslužbu. Po této se shromáždili v lokále 1. třídy, kde po krátkém proslovu vedoucího školy byla zpívána národní hymna.

19. listopadu se obdobně dělo u jmenin Jejího majestátu císařovny. Jen po skončení bohoslužby bylo pokračováno ve vyučování, protože 21. listopadu v den slibu byl tento držen jako svátek a tím vznikly dva volné dny v týdnu a to by bylo takto dobrého příliš.

Přírodní katastrofy, které postihly naši obec v minulosti.

Následky povětrnostních škod ze 30.7. 1741.

Bouře trvala od tří do osmi hodin odpoledne. Ve vesnici bylo rozbito kroupami 24 strichů obilných polí 10 a $\frac{3}{4}$ strichu zaplaveno velkou vodou, zničeno 73 strichů letního osevu, 3 strichy pokryty kemennými naplaveninami. Ornice úplně odplavena a zničeno 7 cest.

Škoda činila dohromady 185 zlatých bez nákladů na opravy.

Nejvíce byli postiženi sedláci Lorenz Jahnel, Franz Bendel, Christoph Gautsch, christoph hickel a Hans Ringel.

Znovuvybudování obecní silnice, která zmizela bude vyžadovat 360 zlatých.

Tři domy Hanse Phillipa, Georga Tröschela a Lorenze Schiffnera byly strženy. Dále 33 domů stojících u vesnického potoka bylo silně poškozeno.

V součtu všeho všudy byla v Horních Habarticích škoda vyčíslena na 1228 zlatých což byla obrovská suma. Třem domkařům odnesla voda vše co měli.

Dne 8.8. 1741 obhlédla okresní úřední komise místa zpustošení.

Povodeň v roce 1882

Povodeň v roce 1882 byla pro mnohé obyvatelé Horních Habartic osudnou.

Večer po deváté hodině se v okolí Mistrovic rozpoutala bouře, přičemž vznikla průtrž mračen. Část vodního přívalu zasáhla i naše okolí. Většina obyvatel již spala když se v krátké době ve vesnici potok neskutečně vzedmul. Lidé i hasiči zachraňovali co se dalo. Všechny lávky voda strhla a domy u potoka byly zaplaveny. V některých komorách stála voda přes loket vysoko. Jen s velkou námahou se podařilo mnohým svůj dobytek ve stájích zachránit před utonutím. Konečně ve 2 hodiny ráno počala voda klesat. Při rozbřesku dne sv. Václava byla vidět spoušť. Brambory i obilí ve sklepeních domů u potoka byly zničeny, silnice částečně rozbitá, pobřežní zeď u silnice z větší části rozbořená. Bohu díky, lidské životy nebyly ohroženy.

Povodně 1910

Ve dnech 8-9. 3. 1910 byla nad naším krajem větrná smršť. Poškodila domy, ploty, zahrady a lesy. Na mnoha místech u silnice vyvrátila sloupy telefonického vedení. Vítr byl tak silný, že se proti němu nedalo jít.

5.7. 1910 průtrž mračen

Habartický potok vystoupil ze břehů. Voda zaplavila pozemky a odnášela dříví, ploty, lávky a mosty. Hasiči v Horních Habarticích vyváděli dobytek a vyklízeli domy. V dolních a Horních Habarticích bylo strženo 5 mostů. Jeden se podařilo lidem rozebrat, aby zachránili dřevo.

Násep u železničního mostu ve východní části Benešova byl vodou značně poškozen. Zahrada hostince byla zaplavena. Měla se v ní konat zábava králíkářů. Stavby a výzdobu odnesla voda.

Silnice z Habartic byla na dvou místech zaplavená, pohřební průvod, který se po ní právě ubíral se musel brodit vodou. Prostor mezi dnešní Palackého a Žižkovou ulicí i pozemky zahradníků byl jedním vodním proudem.

30.7. 1910 povodeň

Následkem dešťů se rozvodnil habartický potok. Opět lidé i hasiči vyváděli dobytek, vše se podobalo nedávné průtrži.

Povodeň 4.7. 2009

Většina z nás má v živé paměti katastrofální povodně z července roku 2009. díky vytrvalým dešťům se zvedaly hladiny řek, potoků, rybníků i nádrží. Bohužel hráze některých rybníků nevydržely a voda se valila do krajiny. V naší obci se zvedl potok Bystrá rozvodněním říčky Kamenice, a prasklou hrází Huníkovského rybníka. Hladina našeho potoka stoupla téměř na 8 metrů. Voda se valila po zahradách, přetékala přes mosty, Brala sebou vše co šlo. Automobily, příbytky, dřevo. Byla to obrovská síla. Silnice se změnila v jeden potok. Bylo nemožné se někam dostat. Někteří obyvatelé museli být evakuováni, což je nesmírně těžké. Někteří museli být vytaženi vrtulníkem. Pitná voda byla dovážena, stejně tak potraviny. Pomoci se snažili soused sousedovi, vládla obrovská solidarita. Z obecního rozhlasu chodily špatné zprávy, že se bude potok ještě zvedat, že dorazí další přívalová vlna, což se naštěstí nepotvrdilo, jelikož další vlny by Habartice téměř vymazala z mapy. Vše monitorovaly vrtulníky, natáčely televize. Naštěstí nikdo nepřišel o život. Déšť začal postupně slábnout. Po opadnutí vody se naskytl příšerný pohled. Poničená komunikace, Kulturní dům, mosty, zahrady, i domy. Všude byla hlína, hniloba. Hasiči nevěděli co dřív. Dlouho se obec vzpamatovávala z této katastrofy. Ještě dne s je k vidění na některých domech jak vysoko sahala voda. Na ty chvíle nechce nikdo vzpomínat a pevně věříme, že se již nic takového nestane.

Regulace potoka v Horních Habarticích

V roce 1932 byla provedena regulace potoka Abspachu v prostoru mostu u čp. 137 v délce 110 metrů průkopem a zarovnáním starého koryta pod čp. 132. Nové 5 metrů široké dno bylo vydlážděno i ze stran. Na konci je 90cm stupeň. Kapacita průtoku vody 130 m³ za vteřinu. Podnět vyšel z četných povodní a nejvíce z posledních let 1926 a 1927.

původní tok vedl obloukem až ke statku čp. 134, kolem čp. 106 a 107. Toto zasypané místo bylo odvodněno betonovým potrubím různých průměrů. Největším 50 cm. K výstavbě bylo využito nezaměstnaných za současné krize. Dokončení 1.6. 1932.

Ze vzpomínek Horních Habartic Siegfrieda Kühnela z čp. 99.

Bydleli jsme v Horních Habarticích blízko potoka Abspachu a mohli jsme tedy často měnit se vodoteč pozorovat.

Mohu si vzpomenout na velkou silnou povodeň v letech 1926 a 1927 při které domy čp. 172, 156 a 100 byly až půl metru pod vodou. U čp. 99 byla záplava až k zahradní špici.

Z vysoko položených Mistrovic přicházející voda přinášela mnoho ledových ker, které se v zákrutě potoka u Phillipova mostu shromažďovaly a to způsobovalo zpětnou vlnu. Jelikož se toto nebezpečí každoročně opakovalo usnesla se obec k vyrovnaní koryta potoka.

S ohledem na tehdejší hospodářskou krizi a nezaměstnanost se nabízelo zajistit tyto práce jako nouzovou pracovní příležitost se státními příspěvky. Dnes bychom tomu řekli opatření pracovních míst.

Brzy vzniklo ohromné staveniště, jaké před tím nebylo v obci viděti. Práce přinesla mnoha rodinám příjem a tím zlepšení hospodářské situace. V novém korytě potoka voda rychle odtékala a nevyskytlo se již více vysoké vody v důsledku ucpávání koryta potoka.

Narovnání způsobilo změnění tváře obce. Nové koryto se odlišovalo od přirozeného toku.

Uměle byly vyzděny břehy bez stromového porostu z olší a jasanů. Potok dostal splav k vyrovnaní spádu. Pod tímto se vytvořilo hluboké místo, které zvalo v létě ke koupání a v zimě k bruslení.

V suchém období teklo potokem málo vody a užitková voda byla převáděna do mlýnského náhonu k čp. 112. Tam konala užitečnou práci. Pro velké prádlo byl mlýnský náhon k máchání obzvláště vhodný. Někdy byli chytáni pstruzi potoční, kteří se rádi zdržovali ve vodě, která právě protékla mlýnským kolem a obohatila se kyslíkem.

Dnes teče voda potoka novým korytem jelikož jsou rozbité jezy a mlýnské náhony zarostlé keři.

